

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

На основу одлуке Наставно-научног већа Правног факултета у Београду од 7. децембра 2020. године, којом смо одређени за чланове комисије за преглед и оцену докторске дисертације Југославе Војновић, под насловом: „Концепт јавно-приватног партнерства са посебним освртом на нормативни аспект у праву Европске уније и државама чланицама“, прочитавши наведену дисертацију, имамо част да Наставно-научном већу Правног факултета у Београду поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

о завршеној докторској дисертацији

1. Основни подаци о кандидаткињи и дисертацији

1.1. Подаци о кандидаткињи

Југослава Војновић је рођена 26.12.1982. године у Београду. Завршила је основну школу и Шесту београдску гимназију у Београду као носилац Вукове дипломе. Правни факултет Универзитета у Београду уписала је 2002. године и дипломирала на међународној наставној групи 2006. године са просеком оцена 9,26. Од 2006. године била је студент једногодишњих, напредних, додипломских студија Београдске отворене школе (БОШ), на програму Европска унија и Балкан. 2007. године стекла је звање специјалиста за европско право на специјалистичким Високим европским студијама на Правном факултету Универзитета у Београду у сарадњи са Европским универзитетским центром у Нансију, Француска, где је специјалистички испит положила са одликом. Мастер права Европске уније постала је 2008. године завршивши студије на Правном факултету Универзитета у Београду са оценом 10 и мастер радом на тему „Процес стабилизације и придруживања земаља Западног Балкана Европској унији, са посебним освртом на Републику Србију“. Државни стручни испит за рад у државним и органима локалне самоуправе положила је у Министарству за државну управу и локалну самоуправу Републике Србије 2009. године. Дипломатско–конзуларни испит положила је 2010. године на Дипломатској

академији Министарства спољних послова Републике Србије. 2011. године стекла је диплому напредног знања енглеског језика (CAE, Certificate in Advanced English) Универзитета Кембриџ (University of Cambridge ESOL Examinations, England), ниво Ц1 Заједничког европског референтног оквира за језике. 2017. године стекла је француску државну диплому М2 - Мастер европских студија Универзитета из Лорене, Нанси, Француска - просечна оцена 14,317 са одликом. Од 2016. године похађа докторске студије на Правном факултету Универзитета у Београду. 2019. године стекла је лиценцу за акредитованог предавача Националне академије за јавну управу у области Локални развој и инвестиције у локалној самоуправи.

Професионалну каријеру започела је 2007. године као млађи саветник у Одељењу за јавне набавке Сектора за спровођење пројеката Министарства за Национални инвестициони план Владе Републике Србије. 2008. године прелази у Град Београд где је обављала послове на месту помоћника шефа кабинета градоначелника до 2013. године. Од 2014. године је руководилац сектора за правна и финансијска питања у Канцеларији за младе Града Београда.

У току претходних радних ангажовања кандидаткиња је обављала и консултантске активности и то: за Authentix, inc, Addison, TX, United States - саветовање компаније у вези са законодавством Републике Србије: јавне набавке, привредно право, енергетски сектор и друго; за Светску банку – саветовање у области јавних набавки; за општине Свилајнац и општину Ада – консултантске услуге на изради предлога пројеката јавно-приватног партнерства; за Немачку развојну сарадњу – ГИЗ, УНОПС (UNOPS) и Сталну конференцију градова и општина Србије - подршка општинама у области административне ефикасности и делотворности у складу са Програмом „Унапређење административне ефикасности и делотворности на локалном нивоу”; за Владу Шведске и Сталну конференцију градова и општина Србије - подршка општини Бач у области јавног - приватног партнерства у складу са Програмом „Подршка локалним самоуправама у Србији на путу придруживања ЕУ: Унапређење квалитета услуга, дијалога заинтересованих страна и ефикасности локалне администрације“.

У погледу ауторских активности кандидаткиња је објавила следеће научне чланке и друге публикације:

- Публикација: од 04/2020 ангажована је као коаутор за писање *Приручника за јавно-приватно партнерство за локалне самоуправе*, од стране Владе Шведске и Сталне конференција градова и општина Србије;
- Научни чланак: „Јавно-приватно партнерство у области здравствене заштите у Великој Британији“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 67/2019, стр. 5-27;
- Научни чланак: „Јавно-приватно партнерство и концесије у Процесу стабилизације и придруживања земаља Западног Балкана Европској унији - пример Републике Србије“, *Европско законодавство*, бр. 60/2017, стр. 86-106;

- Публикација: Contributor to the *World Bank's Benchmarking Public Procurement Report – 2017* (Assessing Public Procurement Systems in 189 Economies);
- Публикација: Contributor to the *World Bank's Benchmarking Public Procurement Report – 2016* (Assessing Public Procurement Systems in 77 Economies);
- Публикација: Процес стабилизације и придруживања земаља Западног Балкана Европској унији. *Од једног путовања ка практичним политичким предлозима*. Фондација Friedrich Ebert, Београд, 2008. година, стр. 62-77.

1.2. Подаци о дисертацији

Докторска дисертација Југославе Војновић носи наслов: **„Концепт јавно-приватног партнерства са посебним освртом на нормативни аспект у праву Европске уније и државама чланицама“**, написана је на 262 стране основног текста и обликована је у свему према важећем Упутству о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду.

Садржи насловну страну на српском и енглеском језику, страну са информацијама о ментору и члановима комисије, садржај, резиме на српском и енглеском језику са кључним речима, једанаест делова (чији је садржај ниже описан), попис литературе који обухвата 350 библиографске јединице на српском, енглеском и француском језику (на 19 страница) и биографију аутора.

Докторска дисертација кандидаткиње Југославе Војновић обухвата: Увод (стр. 12-16), Поглавље I – Историјски развој јавно-приватног партнерства (стр. 16-23), Поглавље II – Појам јавно-приватног партнерства (стр. 23-54), Поглавље III – Природа јавно-приватног партнерства (стр. 54-63), Поглавље IV – Јавно-приватно партнерство у праву Европске уније (стр. 63-124), Поглавље V – Преношење Директиве о концесијама у национална законодавства (стр.124-196), Поглавље VI – Упоредно-правна анализа прописа о јавно-приватном партнерству и преношења Директиве о концесијама у земљама чланицама Европске уније (стр. 196-209), Поглавље VII – Обухват примене јавно-приватног партнерства (стр. 209-238), Поглавље VIII – Перспектива концепта јавно-приватног партнерства (стр. 238-257), Закључак (стр. 257-262), Литература (стр. 262-282) и Прилози (стр. 282-331).

Коришћењем програма *iThenticate* Универзитетска библиотека *Светозар Марковић* проверила је оригиналност ове докторске дисертације. Увидом у извештај који нам је достављен установили смо да индекс сличности износи 23%, а све утврђене појединачне сличности с другим објављеним текстовима износе мање од 1% или 1%. Коментори проф. др Мирко Васиљевић и проф. др Бранко Ракић дали су позитивну оцену оригиналности докторске дисертације утврдивши да је наведени индекс сличности последица цитирања, библиографских података, упућивања на правне

прописе, коришћења општих места и података и библиографских података о коришћеној литератури.

2. Предмет и циљ дисертације

Докторска дисертација Југославе Војновић за **предмет** има истраживање концепта јавно-приватног партнерства (ЈПП) уз мултидисциплинарни приступ, са посебним освртом на нормативни аспект у праву Европске уније (ЕУ) и државама чланицама. Свакако да јавно-приватно партнерство као концепт, који заузима широки простор како научни, теоријски тако и позитивноправни у актуелним оквирима окружења и поред субјективних преференција, својим интересантним појавним облицима оправдава указано интересовање. Оно што највише интригира је питање шта је јавно-приватно партнерство, колико је то широк појам, да ли је и на који начин регулисано, а свакако и да ли концепт може да подразумева значење и изван регулаторног оквира. У погледу регулаторног оквира и искустава, истраживање у овом раду је ограничено на простор Европске уније. На основу детаљне анализе претходно наведеног, Југослава Војновић долази и до закључака о перспективи развоја концепта у питању, како у смислу примене у пракси тако и у погледу перспективе развоја нормативног оквира, фокусирајући се на територијални и институционални оквир земаља чланица ЕУ.

Циљ докторске дисертације је да се, узимајући у обзир различите перспективе и становишта о појави јавно-приватног партнерства, направи један општи преглед и анализа ове појаве како у смислу схватања појма тако и у смислу разумевања истог у оквиру Европске уније и држава чланица, што до сада није обрађивано. Наиме, не постоји универзално схватање појма ЈПП које би допринело да у случају употребе истог сви знају и мисле на исто. Управо зато је значајно утврдити границе појма, а томе је у овој дисертацији служило и упоређивање са сродним појмовима, као и изучавање природе истог. Прецизирајући појам који је предмет овог изучавања постигнут је научни допринос у погледу бољег схватања и сагледавања ширине концепта. У прилог томе, детаљно је изложен историјски аспект развоја како самог појма тако и комунитарне регулативе о појму јавно-приватног партнерства, а онда и преглед постојеће комунитарне регулативе и регулативе земаља чланица ЕУ. На овај начин дат је један систематизовани приказ релеватних прописа којима се додатно доприноси анализи појма јавно-приватног партнерства. На основу овога, а узимајући у обзир друштвено-историјске токове данашњице, кандидат износи и своје закључке о перспективи примене ЈПП концепт-а као и перспективи развоја регулативе којим ће исти бити нормиран. Износећи и своје ставове о овом појму, а имајући у виду и постављене премисе, несумњиво је утврђен научни допринос развоју мисли о релеватној теми.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Истраживање у овом раду је засновано на шест хипотеза:

- 1) јавно-приватно партнерство није законски појам већ концепт;
- 2) јавно-приватно партнерство је веома сродан појам у погледу циља који се постиже са појмом приватизације и јавних набавки;
- 3) концесија и јавно-приватно партнерство су појмови који се често користе као синоними;
- 4) двострука природа уговора о јавно-приватном партнерству, управно-правни уговор и облигационо-правни однос;
- 5) јавно-приватно партнерство није у потпуности регулисано у праву Европске уније;
- 6) јавно-приватно партнерство је концепт који је неизбежан пут развоја реализације делатности у јавном интересу.

У истраживању Југослава Војновић полази од разматрања да ли је јавно-приватно партнерство само законски појам или политика којој се тежи и која представља својеврсну идеологију, односно концепт разноврсног значења. Управо у том смислу, узима у обзир историјски развој појма и изучава различито разумевање појма јавно-приватног партнерства и потврђује тезу да је јавно-приватно партнерство шири појам од нормативног дефинисања истог и да има природу концепта.

Даље се бави изучавањем појма ЈПП у односу на сродне појмове концесије, јавних набавки и приватизације, а онда изучава и правну природу уговора о ЈПП и односа у ЈПП аранжманима, односно колико је то управноправни однос или са друге стране облигационоправни однос. Након детаљне анализе, закључује да је јавно-приватно партнерство веома сродан појам са појмом приватизације и јавних набавки, у погледу циља који се постиже. Такође и да су концесија и ЈПП појмови који се често користе као синоними. Изучавање природе појма се наставља у смеру разматрања двоструке природе ЈПП уговора и односа као управноправног уговора или као облигационоправног односа.

Фокусирајући своје даље истраживање на комунитарно право, кандидаткиња прелази на изучавање регулације ЈПП у праву Европске уније и државама чланицама. За ову сврху примењен је синтетички упоредноправни метод изучавања. Након приказа релевантних правних извора којима су регулисана ЈПП и концесије долази до закључка да ЈПП није у потпуности регулисано на нивоу ЕУ уз изнет став о извесној потреби за додатном регулацијом.

Шеста хипотеза је и закључна и то да је јавно-приватно партнерство концепт који је неизбежан пут развоја реализације делатности у јавном интересу. Наиме, закључује да постоји тенденција ширења употребе појма ЈПП упркос покушају

сужавања значења појма и да је ЈПП концепт који је неизбежан пут развоја реализације делатности у јавном интересу.

Приликом израде дисертације коришћен је већи број различитих метода научног истраживања и то: историјскоправни, функционални, аналитички, структурални, позитивноправни, упоредноправни, мултидисциплинарни, приказ случаја и логичке методе. Материјали који су коришћени у проучавању предмета рада су преваходно нормативни акти Европске уније, држава чланица и други правни акти, страни и домаћи научни радови, јуриспруденција Суда правде Европске уније, публикације релевантних консултантских кућа и међународних организација и институција.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација „Концепт јавно-приватног партнерства са посебним освртом на нормативни аспект у праву Европске уније и државама чланицама“ осим увода, закључка и шест прилога, садржи још осам поглавља.

Увод

У уводном разматрању кандидаткиња представља разлоге због којих обрађује тему, релевантност теме у оквирима данашњег научног и прагматичног дискурса и представља садржину целокупне дисертације. Након објашњења значаја, предмета и циља дисертације, кандидаткиња наводи методе и изворе које ће користити у раду и излаже хипотезе које намерава да докаже.

1) Историјски развој јавно-приватног партнерства

Кандидаткиња почиње анализу појма у питању разматрањем историјског развоја односно контекста настанка појма. Из приказа различитих појавних облика и схватања јавно-приватног партнерства закључује да је историјско поимање момента настанка ЈПП зависно од схватања појма ЈПП. Уколико је неко склон да схвати ЈПП као начин обезбеђивања јавне инфраструктуре путем јавног уговора закљученог између јавног и приватног партнера, вероватно је да ће историјски моменат настанка појма јавно-приватног партнерства везати за Велику Британију и почетак последње деценије двадесетог века, кроз настанак Приватне финансијске иницијативе. Међутим, кандидаткиња износи схватање ЈПП као концепта сарадње између приватног и јавног сектора у области обезбеђивања делатности од општег интереса, у најширем могућем смислу, а тако и становиште да јавно-приватно партнерство није никаква модерна творевина са краја двадесетог века. Штавише, закључује да су од почетка настанка јавног, и насупрот њему приватног сектора, постојали различити облици јавно-приватних партнерстава.

2) Појам јавно-приватног партнерства

Даљу анализу кандидаткиња наставља кроз разматрање појма јавно-приватног партнерства и то кроз четири одељка: дефиниција појма јавно-приватног партнерства, јавно-приватно партнерство и концесије, јавно-приватно партнерство и јавне набавке и јавно-приватно партнерство и приватизација. У овом поглављу детаљно се бави следећим питањима: шта је заправо ЈПП, односно да ли је реч о законском појму или концепту одређеног или неодређеног значења. Даље истражује однос ЈПП са приватизацијом и јавним набавкама. Наиме, скоро да нема недоумица око тога шта су јавне набавке и шта је приватизација. Ово је управо супротно од појма ЈПП, где је веома велика пажња и дебата посвећена овом питању. Сходно томе за проучавање појма ЈПП, као концепта неодређеног значења, веома је корисно одређивање у односу на сродне појмове, где се индуктивном методом закључује и о самом појму од ког се полази. Прецизирање појма незаобилазно подразумева и разграничење, или супротно од тога, од појма концесије. Концесија је појам који значајно дуже фигурира од појма јавно-приватно партнерство кроз историју. Међутим, није имала увек исто значење нити постоји сагласје око тога шта јесте концесија, или можда мање одређено, шта није концесија. Управо је зато било интересантно истражити релацију ова два појма. На основу свих ових анализа даље се прецизира значење појма јавно-приватног партнерства.

3) Природа јавно-приватног партнерства

У глави III кандидаткиња се бави природом јавно-приватног партнерства кроз два одељка насловљених на следећи начин: јавно-приватно партнерство као облигационо-правни уговор и јавно-приватно партнерство као управно-правни уговор. Наиме, у овој глави се долази на веома интересантан терен изучавања природе односа регулисаног уговором између страна у односу јавно-приватног партнерства. Без залажења у дубоку анализу са аспекта уговорног или управног права, проучава основна обележја односа у питању која воде до бољег разумевања појма. Када је већ закључен уговор о реализацији конкретног пројекта јавно-приватног партнерства поставља се питање која је природа управо тог односа, да ли управно правна или облигационо правна. Уколико бисмо издвојили основне карактеристике које чине једну или другу природу, поставило би се питање да ли је то однос власти или је то однос у ком је доминантна аутономија воље. Кандидаткиња закључује о постојању и једних и других елемената, односно двострукој природи овог односа.

4) Јавно-приватно партнерство у праву Европске уније

У даљем истраживању, односно у глави IV докторске дисертације кандидаткиња се бави изучавањем јавно-приватног партнерства у праву Европске уније кроз три одељка: историјски развој регулативе јавно-приватног партнерства у праву ЕУ, Директива о додели уговора о концесији и други релевантни извори

комунитарног права о јавно-приватном партнерству и концесијама. Одељак који се бави историјским развојем регулативе јавно-приватног партнерства у праву ЕУ је подељен на следеће пододељке: Интерпретативна комуникација о концесијама у комунитарном праву, 2000. година; Зелена књига о јавно-приватним партнерствима и комунитарном праву о јавним уговорима и концесијама, 2004. година; Комуникација о јавно-приватним партнерствима и комунитарном праву о јавним набавкама и концесијама, 2005. година и Интерпретативна комуникација о примени комунитарног права о јавним набавкама и концесијама на институционализовано јавно-приватно партнерство (ИЈПП), 2008. година. Одељак који се бави другим релевантним изворима комунитарног права о јавно-приватном партнерству и концесијама садржи и посебан пододељак под називом: судска пракса Суда правде Европске уније о јавно-приватном партнерству. Овим је дат веома опсежан приказ нормативног схватања појма јавно-приватног партнерства у оквиру комунитарног права.

5) Преношење Директиве о концесијама у национална законодавства

У глави V докторске дисертације изучено је питање преношења Директиве о концесијама у национална законодавства држава чланица ЕУ. Наиме, пакет директива о јавним набавкама како се обично зове (Директиве 2014/23/ЕУ, 2014/24/ЕУ, 2014/25/ЕУ) требало је да буде транспонован од стране држава чланица ЕУ у најкаснијем року до 18. априла 2016. године, односно две године након доношења истих и сходно томе, све државе чланице биле су дужне да обавесте о транспоновању правила о јавним набавкама до 18. априла 2016. године. У овој глави приказано је преношење предметних директива у националне системе свих држава чланица ЕУ, односно којим актима је регулисано и на који начин је извршена обавеза.

б) Упоредно-правна анализа прописа о јавно-приватном партнерству и преношења Директиве о концесијама у земљама чланицама Европске уније

У овом поглављу дат је приказ правних система држава чланица ЕУ, а онда дата и упоредно-правна анализа прописа о јавно-приватном партнерству и преношења Директиве о концесијама у земљама чланицама Европске уније. Оно што кандидаткиња изводи као закључак је да је правна сигурност и уједначавање прописа евидентно постигнуто као циљ у области регулације концесија на нивоу Европске уније. Све земље чланице су имплементирале ове прописе а и даље се наставља провера примене истих. Међутим, област ЈПП-а, обзиром да није у потпуности регулисана на нивоу ЕУ, доводи до значајних разлика у правним системима држава чланица, од потпуног одсуства регулације до постојања посебног нормативног акта за ЈПП. Све претходно кандидаткиња наводи да указује на потребу за јасном дорегулацијом целокупне области ЈПП-а на нивоу ЕУ, а не само концесија, што представља неопходан корак ради повећања правне сигурности у националним законодавствима држава чланица.

7) Обухват примене јавно-приватног партнерства

У глави VII докторске дисертације кандидаткиња изучава обухват примене јавно-приватног партнерства кроз три одељка: области друштвеног живота у којима се примењује јавно-приватно партнерство, форме примене јавно-приватног партнерства у погледу различитог степена преноса ризика на приватног партнера и примери из праксе. Одељак примери из праксе садржи следеће пододељке: Школа Пимлико, Вестминстер, Лондон, Велика Британија; Мост Скај, Шкотска, Велика Британија; Служба за приходе, Манчестер, Велика Британија; Затвори у Бридгенду у Јужном Велсу и Фазакерлеу у Ливерпулу, Велика Британија; Концесија за водоводну и канализациону мрежу, Софија, Бугарска и Норфок и Норич Универзитетска болница, Норич, Норфок, Велика Британија. Кандидаткиња закључује да су најчешће области друштвеног живота у којима данас можемо затећи ЈПП аранжмане, где се свакако мисли и на концесије, путна инфраструктура, стамбене и комуналне услуге, образовање, телекомуникација и заштита животне средине, али и да је веома широка палета питања која се решавају или би могла да почну да се решавају применом концепта ЈПП. У погледу форме примене ЈПП кандидаткиња наводи да модели јавно-приватног партнерства чине неисцрпну листу потенцијалних варијетета односа између уговорних страна. Ово указује на чињеницу да је свака од ових листа само описног карактера и дочарава богату палету, из чега следи да управо само од страна у конкретном односу зависи како ће насликати однос у питању. Управо зато, листа модела ће се по мишљењу кандидаткиње само проширивати и одражавати различита стремљења страна у односу, и јавног и приватног партнера, а највише ће бити условљена природом друштвене области у којој се ЈПП пројект реализује. У овом делу дисертације кандидаткиња се бави и приказом разноврсних примера аранжмана ЈПП. Неки примери су успешни примери ЈПП пројеката, док други пак представљају лекције, које су неминовно потребне да би се управо дошло до оних првих.

8) Перспектива концепта јавно-приватног партнерства

Поглавље о перспективи концепта јавно-приватног партнерства кандидаткиња изучава у два одељка: перспектива концепта јавно-приватног партнерства-општи поглед и перспектива концепта јавно-приватног партнерства у Републици Србији. Кандидаткиња наглашава да се централна питања у вези са перспективом концепта ЈПП тичу идеолошких тенденција кретања регулације тржишта, претходних искустава и начина разумевања самог концепта. Упркос постојању изазова у реализацији ЈПП пројеката, а имајући у виду претходна поглавља дисертације, кандидаткиња износи став да је ЈПП концепт неизбежан пут развоја реализације делатности у јавном интересу, превасходно због обезбеђивања додатних, толико неопходних финансијских средстава. Међутим, поред тога, и не мање битно, због знања и приступа послу, које пружа приватни сектор и које је иманентно тржишном надметању. И закључује да заиста нема ничег новог у сарадњи приватног и јавног сектора, само је та сарадња данас именована и у великој мери подвргнута третману одређених правила. Такође је и мишљења да ће концепт ЈПП постепено проширивати своје значење кроз примену у

практи, а што ће довести и до нових регулаторних оквира у комунитарном и праву земаља чланица. Ради приказа потпуне слике, кандидаткиња је дала и кратак осврт на искуство Републике Србије у вези са јавно-приватним партнерством и концесијама.

Закључак

У последњем делу дисертације потврђују се постављене хипотезе и изводе посебни закључци. Наиме, кроз ову докторску дисертацију указано је на следеће закључке о концепту јавно-приватног партнерства, превасходно у друштвено - територијалном окружењу који чини Европска унија. ЈПП није законски појам већ концепт. Обзиром да не постоји универзално схватање појма ЈПП, кандидаткиња закључује да је управо из тог разлога значајно утврдити границе појма. Томе служи упоређивање са сродним појмовима. Са тим у вези, кандидаткиња је указала на то да упркос настојањима да се ова два појма јасно одвоје у значењу, на којем становишту уосталом стоји и само комунитарно право, концесија и ЈПП су појмови који се често користе као синоними. Такође, наглашено је да је ЈПП концепт који се налази по својим квалитетима негде између јавних набавки и приватизације па сходно томе, износи став да је ЈПП концепт веома сродан у погледу циља који се постиже и приватизацијом и јавним набавкама. Даље, закључује да су ЈПП уговори, уговори двоструке природе и квалитета и управноправни уговор и облигационоправни однос. Наиме, наводи да уколико је примарни квалитет управно-правног односа доминантан утицај јавног интереса, а насупрот аутономији воље облигационоправног односа, може се тврдити да је код ЈПП уговорног односа преовлађујући интерес, јавни интерес, међутим, обзиром да приватни сектор иманентно поступа водећи се главним мотивом, профитом, тешко је замислити да ће пристати на поступање, чак и било у јавном интересу, које нарушава примарно профитно обављање делатности. Ова теза, доминације јавног интереса над профитом, чини се неодрживом, а и искуство поступања јавног сектора у ситуацијама које се могу на овај начин окарактерисати говори да је јавни сектор био принуђен да помогне ипак додатним финансирањем или различитим субвенцијама. Ово говори да уговорни однос у ЈПП пројектима није значајно доминантно и једино управноправни однос, упркос томе што је јавни субјект свакако једна од уговорних страна, већ и наглашено облигационоправни однос са квалитетима тржишног пословања.

Даље је кандидаткиња детаљно изложила комунитарну регулативу о појму јавно-приватног партнерства, као и релеватну националну регулативу. Закључује да је у комунитарном праву за сада превагнуло становиште да је расположење такво да су се стекли услови за развој регулативе о концесијама али не и о другим типовима ЈПП пројеката. То никако не значи да ЈПП пројекти нису уопште регулисани на комунитарном нивоу, али свакако упућује да нису регулисани, нити у потпуности, нити једним обједињеним актом. Међутим, кандидаткиња је става да би управо та јасна обједињена регулатива допринела уједначавању значења и поступања држава чланица у вези са ЈПП пројектима. Неспорно је да је комунитарно право које регулише јавне набавке примењиво и на ЈПП пројекте, као и начела оснивачких уговора, али ЈПП

пројекти су ипак пројекти који успостављају вишедеценијске односе између уговорних страна, а најчешће подразумевају обављање делатности чији су корисници директно грађани. Сходно овоме, начин обављања ове делатности за коју је ангажован приватни партнер може да значајно утиче, или у смеру побољшања или ипак у обрнутом смеру, на целокупан живот заједнице у питању. Јасно је да обзиром на значај ЈПП пројеката и њихову сложеност није довољно да буде примењена само регулатива о јавним набавкама или начела. Сходно томе, кандидаткиња је става да се јасна регулатива о ЈПП пројектима у комунитарном праву има развити у догледној будућности.

На крају, уколико се узму у обзир друштвено-историјски токови данашњице, кандидаткиња изводи закључак да је ЈПП концепт неизбежан пут развоја реализације делатности у јавном интересу.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Овом дисертацијом кандидаткиња је дала значајан допринос науци међународног, привредног и јавног права тако што је, на основу темељне и систематичне анализе, полазећи од јасних хипотеза и држећи се научне методологије, показала релевантност појма јавно-приватног партнерства за предмет изучавања неодвојивог од данашњих токова развоја. Кандидаткиња је указала на историјску перспективу постојања предметног концепта, упркос преовлађујућем становишту научне јавности да се ради о модерном појму са краја двадесетог века, не оспоравајући при томе актуелност примене и теоријског изучавања концепта јавно-приватног партнерства. Даље је допринела бољем разумевању појма стављајући га у раван изучавања са сродним појмовима: јавних набавки и приватизације. Такође је изучила појам концесије, одвојено и заједно са појмом јавно-приватног партнерства а онда и правну природу уговорног односа јавно-приватног партнерства. Систематичним приказом историјског развоја и релевантних аката комунитарног права, а онда и упоредноправном анализом преношења истих у национална законодавства држава чланица ЕУ, учињен је значајан помак у изучавању појма о којем је реч. На крају, а узимајући у обзир досадашње искуство у развоју примене концепта ЈПП, изводи и закључак о будућем кретању појма у питању, чиме пружа значајан допринос научном дискурсу мултидисциплинарне категорије која укључује како право ЕУ, тако и привредно и јавно право, али се тиче и облигационог права.

Закључује се да је посебан допринос ове дисертације развоју правне науке управо у томе што је кандидаткиња поставила и доказала да јавно-приватно партнерство није законски појам већ концепт, да је јавно-приватно партнерство веома сродан појам са појмом приватизације и јавних набавки у погледу циља који се постиже, да су концесија и јавно-приватно партнерство појмови који се често користе као синоними, да уговори о реализацији пројеката јавно-приватног партнерства имају двоструку природу и као управноправни уговори и као облигационоправни однос, да јавно-приватно партнерство није у потпуности регулисано у праву Европске уније (и

да је дорегулација потреба и највероватнији пут нормативног развоја у погледу концепта јавно-приватног партнерства) и да је јавно-приватно партнерство концепт који је неизбежан пут развоја реализације делатности у јавном интересу.

6. Закључак

Имајући у виду да је докторска дисертација кандидаткиње Југославе Војновић под насловом: „**Концепт јавно-приватног партнерства са посебним освртом на нормативни аспект у праву Европске уније и државама чланицама**“ написана у свему према раније одобреној пријави те да је оригинално и самостално научно дело којим је кандидаткиња дала значајан допринос науци међународног, привредног и јавног права, сматрамо да су се стекли сви услови да се приступи њеној јавној одбрани.

У Београду,

25. фебруар 2021. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

Др Добросав Миловановић,
редовни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

Др Бојан Милисављевић,
редовни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

др Слађана Средојевић,
научни сарадник Института
економских наука